

KRAJE AKP W OBLICZU UNII GOSPODARCZEJ I WALUTOWEJ

Ustanowienie unii gospodarczej i walutowej (EMU), a w konsekwencji wprowadzenie wspólnej waluty euro, będzie miało wpływ nie tylko na wzrost gospodarczy państw członkowskich Unii Europejskiej przystępujących do unii, ale również na cały system gospodarki światowej. Wynika to z faktu, iż Unia Europejska jest niezaprzeczalną potęgą światową i jako zintegrowany organizm może być porównywana z takimi mocarstwami gospodarczymi jak Stany Zjednoczone czy Japonia.

Obecnie szacuje się, iż piętnaście państw należących do Unii Europejskiej wytwarza około 31% produkcji światowej, przy jednoczesnym 20% udziale w globalnej międzynarodowej wymianie handlowej. Jest to z oczywistych powodów wynikiem ścisłych powiązań krajów UE z partnerami handlowymi na całym świecie.

Wspomniany rozwój wymiany handlowej z państwami trzecimi oparty jest na prowadzonej na szczeblu ponadnarodowym wspólnej polityce handlowej. Stąd też wprowadzenie jednej waluty może bezpośrednio oddziaływać na stosunki handlowe z krajami trzecimi w ramach wspomnianej wspólnej polityki handlowej.

Trudno właściwie ocenić, które z państw, będących partnerami handlowymi UE, powinny obawiać się wprowadzenia wspólnej waluty, a które widzieć w niej szansę na dalszy rozwój powiązań handlowych i gospodarczych. Wynika to w pewnym stopniu z eliminacji możliwości prowadzenia autonomicznej polityki pieniężnej przez poszczególne państwa członkowskie UE. Potencjalna możliwość łatwego posługiwania się dewaluacją, jako sposobem na wzmocnienie konkurencyjności krajowego eksportu i ograniczenie importu z zewnątrz może być przesłanką dla stale utrzymującego się deficytu handlowego po stronie niektórych partnerów UE. Stąd też nie tylko państwa obecnie aplikujące o członkostwo w UE wyrażają zainteresowanie procesem wprowadzania euro, ale również wszyscy potencjalni partnerzy handlowi UE.

Mając powyższe na względzie również kraje ubogie, które nie mają aspiracji integracyjnych z UE, są zainteresowane konsekwencjami wprowadzenia euro dla ich kontaktów z nowym organizmem gospodarczym: *eurolandią*. Przykładem takich państw jest grupa krajów Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP) objęta Konwencją z Lomé.

Na uwagę zasługuje fakt szczególnych powiązań tych państw z krajami UE. Ma on bowiem niewątpliwy wpływ na prezentowane przez AKP podejście do wspólnej waluty i nowego wymiaru gospodarczego Europy. Podstawą stosunków między Wspólnotą Europejską a

krajami obecnie należącymi do AKP był Traktat Rzymski ustanawiający WE, na podstawie którego, terytoria zależne od państw członkowskich Wspólnoty zostały stowarzyszone z tym ugrupowaniem. Ze wspomnianymi krajami Wspólnota podpisała szereg Konwencji (najpierw w Jaunde, później w Lomé), stanowiących podstawę liberalizacji dostępu rynku wspólnotowego dla towarów z tych państw, jak również stworzenie pewnych preferencyjnych warunków sprzedaży w tych państwach produktów z WE. Ze względu na charakter tych państw wspomniana liberalizacja wymiany handlowej nie stanowiła jedyne go elementu umów między WE a krajami AKP. Istotną rolę w stosunkach między tymi ugrupowaniami odgrywała i odgrywa pomoc finansowa ze strony bogatszych państw zachodnioeuropejskich. Wynikało to z faktu, iż kraje stowarzyszone formalnie miały zapewnić bardzo dobre warunki handlu, jednakże korzyści obu stron z całą pewnością nie były jednakowe, biorąc pod uwagę odmienne potencjały gospodarcze i pozycję konkurencyjną. Ta asymetria była rekompensowana w pewnej mierze pomocą finansową ze strony WE w formie darów lub pożyczek na dogodnych warunkach oraz pomocą techniczną.

W związku z powyższym, **kraje AKP mają ambiwalentne stanowisko wobec wprowadzania jednej, wspólnej waluty w Europie**. Z jednej strony, zauważają one korzyści płynące z funkcjonowania olbrzymiego obszaru gospodarczego z jedną walutą, z którym od wielu już lat ściśle są połączone więzami gospodarczymi. Z drugiej natomiast strony **obawiają się kłopotów finansowych poszczególnych państw członkowskich UE uczestniczących w EMU i wstrzymania przez nie wsparcia finansowego dla AKP**.

W związku z presją obniżania stóp procentowych w państwach europejskich, a jednocześnie zaawansowanym procesem liberalizacji usług finansowych i wzmacnianiem atrakcyjności kapitału w Europie niewątpliwie **warunki wejścia na rynek finansowy dla państw AKP ulegają poprawie**.

Inne pozytywne konsekwencje utworzenia unii gospodarczej i walutowej bezpośrednio wynikają z korzyści oferowanych przez jedną walutę - euro. Niewątpliwie **internacjonalizacja waluty europejskiej**, tak jak to ma miejsce w przypadku dolara amerykańskiego i jena japońskiego, **może mieć istotny wpływ na uproszczenie, a w wyniku tego ułatwienie wymiany handlowej między krajami AKP a WE**.

Ważnym elementem stowarzyszenia państw AKP z WE jest poprawa warunków życia ludności poprzez zapewnienie zrównoważonego wzrostu gospodarczego w państwach stowarzyszonych. Zostało to potwierdzone w jednym z istotniejszych punktów obecnie obowiązującej

Konwencji z Lomé. Niewątpliwie bliski kontakt i współpraca nie tylko na płaszczyźnie handlowej z krajami WE o stabilnym rynku finansowym, niskim poziomie stóp procentowych i przy wyeliminowanym ryzyku kursowym może wpłynąć na stabilizację gospodarek ubogich partnerów Unii. Ocenia się, iż bezpośrednim efektem tego procesu może być zarówno większa konkurencyjność cenowa artykułów z państw AKP na rynku unijnym, jak też wewnętrzny rozwój gospodarczy poprzez lepszą kontrolę zadłużenia zagranicznego oraz bilansu płatniczego.

Część państw AKP jest w tzw. monetarnym obszarze franka francuskiego. Wydaje się, iż warunki wymiany kursu walutowego, ustanowione na mocy porozumienia z władzami francuskimi, zostaną utrzymane po wprowadzeniu euro w Unii. Według ekspertów wspólnotowych euro powinno w prosty sposób zastąpić franka francuskiego w relacji z krajami AKP będą-

cymi we wspomnianym obszarze monetarnym. Pewna zmiana kursów walutowych może rzeczywiście nastąpić, szczególnie w pierwszym etapie funkcjonowania nowej waluty. Zważywszy jednak na istotną rolę Europejskiego Banku Centralnego, którego jedną z funkcji jest ustanowienie i utrzymywanie odpowiedniego poziomu kursu, eksperci unijni uważają, iż nie powinny wystąpić poważniejsze problemy finansowe w państwach AKP i w ich relacjach z UE.

W związku z powyższym państwa AKP powinny postrzegać wprowadzenie waluty euro nie jako zagrożenie dla ich rozwoju społeczno-gospodarczego, ale przede wszystkim jako możliwość poprawy i zintensyfikowania stosunków z krajami członkowskimi UE, szczególnie tymi, które zostaną ostatecznie włączone do unii gospodarczej i walutowej.

□